

Wszyscy jesteśmy nekrofilami

Małgorzata Czyńska | 13.05.2013 16:43

AAA

Praca Anety Grzeszykowskiej z cyklu 'Negative book' (mat. galerii Raster)

- Śmierć jest dla nas tabu, wypieramy ją ze swojej świadomości, co nie zmienia faktu, że pozostajemy nią zafascynowani. W swoich pracach erotyzuję ją, żeby to pokazać. Podnieca nas śmierć, która przydarza się innym, co widać szczególnie na przykładzie nieżywych artystów. Jesteśmy nekrofilami, kochamy szczególnie tych, którzy umarli przed nami - rozmowa z artystką Anetą Grzeszykowską

[Artykuł otwarty w ramach bezpłatnego limitu prenumeraty cyfrowej](#)

Solową karierę zaczęłaś w 2006 roku od zniknięcia - z rodzinnych zdjęć skrupulatnie usunęłaś siebie. Album to zaskakująca, niepokojąca praca, w której czuje się jakiś brak. To było jak artystyczny manifest

Nie mam żadnego manifestu, raczej pewien obszar zainteresowań. Wymazując siebie z rodzinnych zdjęć podjęłam dyskusję z własną tożsamością, zresztą nie po raz pierwszy - tego tematu dotyczył już mój dyplom na ASP. W tym, co robię cały czas prowadzę rozważania na temat rozpadnięcia się, skończenia, zniknięcia.

Mama i tata nie obrazili się o Album? Jak bliscy zareagowali na to, że wymazałaś się ze wspólnych zdjęć?

Moja rodzina bardzo pozytywnie podchodzi do tego, co robię. Album był prezentowany na Biennale w Berlinie, i jedno zdjęcie bardzo powiększone jako plakat zapowiadało imprezę. To było zdjęcie moich rodziców ze ślubu cywilnego, są na nim pięknie ubrani. Wróciłam do domu - przywiozłam plakat, fotki, na których widać było oplakatowane miasto. I na to moja mama

powiedziała: "No nareszcie ktoś docenił sukienkę, nad którą tak się napracowałam".

Masz problem z własnym wizerunkiem? Czy to taka gra z samą sobą i z widzem? Kiedyś tak skutecznie wcieliłaś się w artystkę Cindy Sherman grającą postacie z filmów, że już nie wiadomo, kto tu na kogo pozuje, w najnowszej serii prac Negative Book znowu zanegowałaś swoją tożsamość

Powtórzenie Untitled Film Stills Cindy Sherman to całkowite zniknięcie, ukrycie się w cudzej tożsamości. Ta praca powstała zaraz po Albumie i dla mnie to swego rodzaju "artystyczne samobójstwo". Natomiast w "Negative book" zakwestionowałam nie tylko siebie ale i otoczenie. Pomalowałam ciało na czarno, zaznaczając bielą i szarościami wszystkie cienie - zrobiłam rewers własnej postaci, co powoduje, że w negatywie moje ciało widoczne jest jako pozytywny. W tej pracy rozpada się tożsamość zarówno moja jak i otoczenia, nie już nie jest takie jak wcześniej. Przekraczam barierę negatywu, łamię zasady fizyki, jestem po ciemnej stronie. Praca ta jest niejako zawieszona pomiędzy trzema mediami: malarstwem, fotografią i performancem. Jednocześnie wydaje mi się zabawne to, że doszłam do punktu, w którym ostatecznie próbuję wcielić się w samą siebie.

To bardzo romantyczne podejście, a efekt niepokojący, wręcz dramatyczny. Przemijanie, śmierć, to w naszej kulturze mało popularne tematy. W tekście towarzyszącym twojej najnowszej wystawie, której tytuł "Śmierć i dziewczyna" zaczerpnęłaś z pieśni Szuberta, Maria Brewińska napisała, że w czasach Szuberta tematem tabu był seks, a dzisiaj to śmierć jest tabu

Dla mnie śmierć jest tematem, który będzie zawsze aktualny. Śmierć jest dla nas tabu, wypieramy ją ze swojej świadomości, co nie zmienia faktu, że pozostajemy nią zafascynowani. W swoich pracach erotyzują ją, żeby to pokazać. Podnieca nas śmierć, która przydarza się innym, co widać szczególnie na przykładzie nieżywych artystów. Jesteśmy nekrofilami, kochamy szczególnie tych, którzy umarli przed nami.

Byłaś dziewczyną biegającą wszędzie z aparatem fotograficznym?

Nie, nie, absolutnie nie. Rok studiowałam na wydziale architektury Politechniki warszawskiej, ale postanowiłam spróbować sił na ASP, zdałam na grafikę. Dyplom robiłam w pracowni ilustracji. Ale wbrew temu, co się powszechnie myśli o tym kierunku, nigdy nie trzymałam piórka w dłoni. Ilustracje robiłam przy pomocy zdjęć. Aneks do dyplomu zrobiłam z fotografii. Ale nie biegałam z aparatem szukając inspiracji. Zawsze wychodzę od koncepcji, aparat i kamera to tylko narzędzia, którymi coś zapisuje.

Przez kilka lat pracowałaś ze swoim życiowym partnerem Jaśkiem Smagą. Robiliście wspólne projekty - niektóre były bardzo prywatne, intymne

Aspekt prywatności był dla nas bardzo ważny. Zderzaliśmy intymność z zimną strukturą prac. Pomagamy sobie nawzajem. Jest to bardzo wygodne i cenne,

bo zarówno od strony technicznej i koncepcyjnej kontakt z drugim artystą jest bardzo ważny, pozwala na szybką weryfikację.

Na wspólnych zdjęciach wyglądaliście na niezłych akrobatów. Imponujące wyćwiczenie ciała

Mam spore przygotowanie taneczne. W dzieciństwie ćwiczyłam gimnastykę artystyczną. Kiedyś nawet zdobyłam wicemistrzostwo Warszawy za układ choreograficzny z piłką - trener powiedział mi, że gdybym nie wystawiała cały czas języka jak to mam w zwyczaju, to może nawet dostałabym złoty medal. Potem przez wiele lat tańczyłam w zespole Gawęda. Z perspektywy czasu uważam to za niezłe wojsko dla dzieci. Sekcja reprezentacyjna była niewielka, więc przechodziliśmy ostrą selekcję, trzeba było dużo trenować. Ale to dało mi szansę pracy z fajnymi choreografami, no i ciało miałam wyćwiczone, poddane dyscyplinie. Poczucie rytmu przydaje się w mojej pracy, bo dla mnie w ogóle medium filmu jest przede wszystkim oparte na rytmie. Począwszy od narracji, którą prowadzę za pomocą choreografii aż po montaż, który dla mnie jest prosto rytmem jaki nadaje filmowi. W filmie "Zegar" sekundy odmierza metronom.

Wasza córka Franciszka ma prawie trzy lata i jest bohaterką wielu zdjęć. Lubi pozować?

Franciszka przeważnie towarzyszy nam kiedy pracujemy. Jej obecność na zdjęciach jest czymś naturalnym. Ale nie lubiła momentu kiedy mama była pomalowana na czarno, wtedy wolała rozmawiać z tatą.

Traktujesz ciało jak narzędzie, medium?

Ciało to medium, a nagość kostium, którego używam.

Masz jakieś artystyczne korzenie?

Moi rodzice są bardzo utalentowani plastycznie, oboje świetnie rysują, ale nie są artystami. W ciężkich czasach PRL-u, kiedy nic nie było w sklepach, tata robił w dużym pokoju przyczepę kempingową, a mama szyła. Po szkole szłam do babci, siadałam przy maszynie i coś tam przerabiałam, szyłam lalki. Od zawsze szyję lalki - obiekty. Czarne lalki, które odwołują się do przeszłości, to z reguły moje autoportrety. Od niedawna szyję białe lalki, które przedstawiają Franciszkę w przyszłości. To taka opowieść o naszych oczekiwaniach, prywatne science fiction. Tutaj jest odwrócenie motywu pamięci, bo inspiracja przychodzi z przyszłości.

Co cię inspiruje, na co zwracasz uwagę?

Z entuzjazmem zajmuję się prozą życia. Wykorzystuję do pracy najbliższe otoczenie - jest łatwo dostępne, jest tłem. Moje prace osadzone są w zwyczajnej rzeczywistości - rodzinnej, turystycznej, domowej.

Zderzenie rzeczywistości z kreacją jest dla ciebie metaforą sztuki.

Raczej pewnym jej aspektem, który bardzo mnie interesuje. Wystarczy wziąć Negative book - jak wspomniałaś wcześniej efekt jest formalnie dramatyczny -

a przecież zdjęcia odwrócone w pozytyw są po prostu śmieszne, odarte z magii
- pomalowana na czarno postać ze wzrokiem skierowanym w bok, w
przypadkowym otoczeniu. Ta seria opowiada o mistyfikacji jaką jest sztuka, i
w pewnym sensie sama jest mistyfikacją, jak większość moich prac.

**Wystawę Anety Grzeszykowskiej "Śmierć i dziewczyna" można
oglądać w warszawskiej Zachęcie do 2 czerwca**